

2019 M. RUGSĖJO 20 D. VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2019 m. rugsėjo 27 d. Nr. 27R-43
Vilnius

Laikas: 9.30 val.

Vieta: Teisingumo ministerijos Priesaikų salė.

Vartotojų teisių apsaugos taryboje (toliau – Taryba) dalyvavo:

Tarybos nariai:

1. Irma Gudžiūnaitė – Lietuvos Respublikos teisingumo viceministrė (tarybos pirmininkė);
2. Juozas Antanaitis – Lietuvos Respublikinių būsto valdymo ir priežiūros rūmų prezidentas;
3. Alvida Armanavičienė – Nacionalinės vartotojų konfederacijos viceprezidentė;
4. Zita Čeponytė – Lietuvos vartotojų instituto prezidentė;
5. Vida Dzermeikienė – Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos Šilumos ūkio ir energijos efektyvumo skyriaus vyriausioji specialistė;
6. Rytis Jokubauskas – Lietuvos vartotojų organizacijų aljanso nario Vartotojų teisių instituto pirmininko pavaduotojas;
7. Jolita Martutaitytė – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Maisto pramonės ir kokybės skyriaus vedėja;
8. Paulius Mereckas – Lietuvos vartotojų organizacijų aljanso tarybos narys;
9. Rūta Trainytė – Lietuvos vartotojų organizacijų aljanso kampanijų vadovė;
10. Neringa Ulbaitė – Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktorė;

KITI DALYVIAI:

Kristina Sačilkienė – Lietuvos banko Priežiūros tarnybos Finansinių paslaugų ir rinkų priežiūros departamento vyr. juriskonsultė, Indrė Laurinaitytė-Bundzinskienė Lietuvos banko Priežiūros tarnybos Finansinių paslaugų ir rinkų priežiūros departamento Finansinių paslaugų ginčų nagrinėjimo skyriaus vyresnioji juriskonsultė; Marekas Močiulskis – Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus patarėjas; Natalija Žilinskienė – Teisingumo ministerijos Teisinės apsaugos grupės vadovė; Algis Baležentis – Teisingumo ministerijos Teisinės apsaugos grupės vyresnysis patarėjas; Rosita Pletienė Teisingumo ministerijos Teisinės apsaugos grupės vyriausioji specialistė; Rūta Bakševičienė – Teisingumo ministerijos Teisinės apsaugos grupės vyriausioji specialistė; Kęstutis Kupšys – Lietuvos vartotojų organizacijų aljanso viceprezidentas / asociacijos „Už sąžiningą bankininkystę“ vykdomasis direktorius; Nijolė Bujauskienė – Nacionalinė vartotojų konfederacija, Stasys Kuskevičius – Lietuvos nacionalinė vartotojų federacija.

DARBOTVARKĖ:

1. Vartotojų asociacijų 2019 m. vykdomų projektų ir priemonių programų, kurioms suteikta valstybės finansinė parama, įgyvendinimo tarpinių rezultatų pristatymas.
2. Teisėkūros iniciatyvų vartotojų apsaugos srityje pristatymas.

1. **SVARSTYTA.** Vartotojų asociacijų 2019 m. vykdomų projektų ir priemonių programų, kurioms suteikta valstybės finansinė parama, įgyvendinimo tarpinių rezultatų pristatymas.

I. Gudžiūnaitė pristatė, kad Tarybos susitikimo tikslas – aptarti projektų ir programų, kuriems suteikta valstybės finansinė parama 2019 m. pagal Finansinės paramos vartotojų asociacijoms teikimo

taisykles¹, įgyvendinimą, ieškoti didesnio bendradarbiavimo galimybių, kaip institucijos ir vartotojų asociacijos galėtų bendradarbiauti efektyviau, įgyvendinat prioritėtines kryptis vartotojų apsaugos srityje. I. Gudžiūnaitė pakvietė vartotojų asociacijas, kurioms suteikta valstybės finansinė parama, pristatyti projektų ir programų įgyvendinimo ir tarpinius rezultatus.

1) K. Kupšys pristatė Lietuvos vartotojų organizacijų aljanso (toliau – LVOA) narystės Europos vartotojų organizacijoje (BEUC) veiklą 2019 m., kartu pabrėždamas, kad narystė šioje organizacijoje užtikrina teisę dalyvauti BEUC vykdomose veiklose. LVOA dalyvauja šiose darbo grupėse: BEUC finansinių paslaugų, prekybos, energetikos, teisės taikymo, tvaraus transporto.

2019 m. sausį Vilniuje vyko BEUC sveikatos ekspertų susitikimas bei tarptautinė konferencija. K. Kupšys nurodė, kad nuo birželio 1 d. LVOA dalyvauja projekte STEP (*Solutions to Tackle Energy Poverty*), taip pat projekte BELT (*Boost Energy Label Take Up*). LVOA yra kaip vietinis įgaliojantis BEUC projektuose, vykstančiuose visose ES šalyse narėse (*Consumer Law Ready, Consumer Pro*).

Narystė BEUC įgalina LVOA dalyvauti BEUC renginiuose, advokacijos kampanijose, kurių tikslas pateikti vartotojų poziciją ankstyvosiose ES politikos formavimo stadijose. BEUC mokestis ne tik įgalina dalyvavimą jos veikloje, bet kartu tai yra finansinė parama LVOA, kadangi dengia dalį išlaidų.

Diskusijų metu pažymėta, kad yra galimybė BEUC veikloje dalyvauti ir kitoms Lietuvos vartotojų organizacijoms, jokių apribojimų nėra. Z. Čeponytė informavo, kad Lietuvos vartotojų institutas (toliau – LVI) dalyvauja tarptautinės organizacijos „Better Finance“ veikloje, neprašydama padengti narystės mokesčio.

2) K. Kupšys pristatė asociacijos „Už sąžiningą bankininkystę“ 2019 m. vykdomą priemonių programą „Tvaryų finansinių paslaugų vartojimo skatinimas“, kurios tikslas sukurti veikiančią finansinių paslaugų tvarumo vertinimo (reitingavimo) ir šio vertinimo rezultatų viešinimo sistemą, kuri padėtų vartotojams apsispręsti, kokias finansines paslaugas ir iš kokios finansų institucijos įsigyti, perimant tarptautinę metodiką. Priemonių programos metu sukurta Tvaryų finansų stebėsenos grupė (TFSG), viešinami jos veiklos bei pasiekti rezultatai. Tokiu būdu siekiant daryti įtaką vartotojų elgsenai ir viešajai politikai. Ekspertų grupė periodiškai skelbs reitingus, šie reitingai bus vieši, o procesą prižiūrės autoritetingi užsienio ekspertai.

K. Kupšys paminėjo 2019 m. vykusius renginius, kurie susiję priemonių programa, perimant tarptautinę metodiką: OECD seminaras senėjančios visuomenės galimybių naudotis finansinėmis paslaugomis tema (kovo 26 d.): „*Ageing Populations: Understanding and responding to the needs of older financial consumers*“; 2019 m. kovo 28 d. CEPS/ECMI seminaras tvaryų finansų tema „*Sustainability in practice: ratings, research and proprietary models*“; NESI – „*New Economy and Social Innovation*“ – kasmetinis forumas (balandžio 24-26 d.), dalyvauta tvaryų finansų „proto šturme“. 2019 m. gegužės 14 d. projekto vadovas kalbėjo podiumo diskusijoje, skirtoje tvaryų finansų temai tarptautinėje konferencijoje Vilniuje (*7th International Financial Markets Conference „Financial Markets re-defined: exploring new horizons“*) ir kt.

LVOA siekdama šios priemonių programos tęstinumo užtikrinimo teiks paraišką BEUC, prašant tolesnio finansavimo pagal *Capacity Building* programą (2020–2021 m.).

K. Sačilkienė nurodė, kad Lietuvos bankas nėra įsitraukęs į priemonių programą „Tvaryų finansinių paslaugų vartojimo skatinimas“, todėl bus aktualu susipažinti su gautais rezultatais.

3) Z. Čeponytė pristatė LVI 2019 m. vykdomą priemonių programą „Globalus požiūris į maisto atliekas vykdant neformalųjį švietimą: 2019“, kuri finansuojama Europos Komisijos Vystymosi ir bendradarbiavimo generalinio direktorato (EuropeAid). Kofinansavimui pateikta tik projekto 2019 m.

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 13 d. nutarimas Nr. 127 „Dėl Finansinės paramos vartotojų asociacijoms teikimo“.

vykdomų veiklų Lietuvoje dalis ir suma. Projektas įgyvendinamas kartu su Latvijos, Rumunijos, Estijos, Bulgarijos ir Kroatijos partneriais. LVI yra pagrindinis paraiškos teikėjas.

Projekto tikslas – suteikti namų ūkiams žinių ir įgūdžių, kaip išvengti maisto atliekų planuojant maisto pirkinius, pasirenkant porcijas, panaudojant maisto likučius, tinkamai saugant namuose bei galimybes rūšiuojant bei atskleidžiant globalų maisto atliekų poveikį tokiems procesams kaip klimato kaita, bioįvairovė, natūralūs išteklių.

Z. Čeponytė nurodė, kad apie 90 proc. projekto jau yra įvykdę, suorganizuota 20 renginių, kuriuose dalyvavo virš 400 dalyvių. Organizuotos skaitmeninių istorijų kūrimo dirbtuvės, tausaus maisto gamavimo laboratorijos, mobilios instaliacijos viešose vietose, interaktyvūs informaciniai standai, informacinės kampanijos socialiniuose tinkluose.

Z. Čeponytė paminėjo, kad ketina dalyvauti Baltijos maisto ir gėrimų parodoje BAF2019 (š. m. lapkričio 7-9 d.), kurioje turės interaktyvų standą, bus įrengta instaliacija.

Diskusijų metu sutarta, kad maisto švaistymo tema labai aktuali, todėl būtina didesnė informacijos sklaida (įvairesnėmis priemonėmis), įtraukiant Valstybinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą ir kitas institucijas.

4) A. Armanavičienė pristatė Nacionalinės vartotojų konfederacijos (toliau – NVK) 2019 m. vykdomą priemonių programą „Nacionalinė vartotojų konfederacija – tiltas tarp vartotojų, verslo, ir valstybinių bei savivaldos organizacijų“. Priemonių programoje numatytos 3 veiklos: interneto svetainės tobulinimas; teisėkūros iniciatyvų teikimas; „Vartotojams atsakingo verslo“ (VAV) sertifikavimas.

A. Armanavičienė teigė, kad NVK svetainė technologiškai pasenusi, todėl jai reikia papildomos priežiūros, kad kiekvienas darbuotojas galėtų prisijungti ir įdėti aktualią informaciją į svetainę. Taip pat nurodė, kad pateiks pasiūlymus Seimui dėl Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo pakeitimo, dėl NVO fondo steigimo.

A. Armanavičienė pristatė, kad NVK administruoja internetinę platformą www.vartotojuskundai.lt, kurioje vartotojai ne tik rašo savo skundus, pastabas, komentarus, į kuriuos įmonės bei valstybės institucijos teikia atsakymus, bet kartu talpinami patarimai vartotojams. Ji taip pat pabrėžė, kad vykdo VAV sertifikavimo programą, kurios tikslas kelti Lietuvos vartotojų visuomenės informuotumą skirtingose verslo srityse, skatinant socialiai atsakingą vartojimą bei stiprinant vartotojo sąmoningumą. Programa vartotojus motyvuoja rinktis produktus ir paslaugas iš lojalių vartotojams įmonių, o vartotoją priimti etiškus, atsakingus sprendimus.

2. SVARSTYTA. Teisėkūros iniciatyvų vartotojų apsaugos srityje pristatymas.

I. Gudžiūnaitė pristatė aktualias vartotojų teisių apsaugos srities teisėkūros iniciatyvas:

1) Vartotojų teisių apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas ir 5 lydimieji įstatymų projektai², kurių tikslas – įgyvendinti 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2017/2394 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymo užtikrinimą, bendradarbiavimo (vadinamasis „CPC reglamentas“). Vyriausybė šiuos projektus pateikė Seimui.

2) Civilinio proceso kodekso 56, 93, 268, 306, 441-1, 441-3, 441-4, 441-6, 441-7, 441-8, 441-9, 441-11, 441-13 ir 441-16 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 12, 13, 22, 22¹, 22², 30 ir 34 straipsnių pakeitimo ir 31, 35 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymų projektai³ (*grupės ieškinio paketas*). Projektus svarsto Vyriausybė.

3) Vyriausybės nutarimas „Dėl įspėjimų ir baudų už Nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo pažeidimus skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ priimtas 2019 m. rugsėjo 18 d. (*Nutarimas dar nėra paskelbtas teisės aktų registre*).

² <https://e-seimas.lrs.lt/portal/prefilledSearch/lt?regNo=XIIP-3803>

³ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/ceef8520c96e11e9a56df936f065a619?jfwid=ou0hjfc9>

4) Įgyvendinant Vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 12 ir 40 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 49¹ straipsniu įstatymą, priimti šie teisės aktai dėl Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos įgaliojimų įgyvendinimo:

- Teisingumo ministro 2019 m. rugpjūčio 28 d. įsakymas Nr. 1R-242 „Dėl Privalomų nurodymų taikymo interneto prieigos paslaugų teikėjams tvarkos aprašo patvirtinimo“⁴;

- Teisingumo ministro 2019 m. rugpjūčio 28 d. įsakymas Nr. 1R-243 „Dėl Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos atliekamų prekių ir paslaugų kontrolinių pirkimų taisyklių patvirtinimo“⁵

5) Atsižvelgiant į Valstybės kontrolės atliktą valstybinio audito ataskaitą „Ar užtikrinama vartotojų teisių apsauga“⁶, sudarytas rekomendacijų įgyvendinimo planas ir jame numatyti planuojami parengti ir priimti teisės aktai.

6) ES direktyvos, kurios turės būti perkeltos į nacionalinę teisinę sistemą:

- 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/770 dėl tam tikrų skaitmeninio turinio ir skaitmeninių paslaugų teikimo sutarčių aspektų⁷;

- 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/771 dėl tam tikrų prekių pirkimo–pardavimo sutarčių aspektų, kuria iš dalies keičiami Reglamentas (ES) 2017/2394 ir Direktyva 2009/22/EB bei panaikinama Direktyva 1999/44/EB⁸;

- Europos Parlamento ir Tarybos direktyva, kuria iš dalies keičiamos 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/6/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/29/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES nuostatos, susijusios su geresniu ES vartotojų apsaugos taisyklių vykdymo užtikrinimu ir modernizavimu⁹ (*dar oficialiai nepaskelbta*);

- Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl atstovaujamojo ieškinių siekiant apsaugoti kolektyvinius vartotojų interesus, kuria panaikinama Direktyva 2009/22/EB¹⁰ (*dar svarstoma*).

I. Gudžiūnaitė atkreipė dėmesį, kad Teisingumo ministerija, siekdama sudaryti vartotojų asociacijoms palankesnes sąlygas ginti vartotojų interesus, pareiškiant grupės ieškinius ir ieškinius dėl vartotojų viešojo intereso gynimo, joms 2019 m. rugpjūčio 21 d. išsiuntė raštą Nr. (1.18E) 7R-5084, prašydama pateikti savo įžvalgas ir pasiūlymus dėl vartotojų asociacijų finansavimo tobulinimo. Kartu pažymėjo, kad gauta nedaug pasiūlymų, todėl paragino artimiausiu metu juos pateikti, kadangi jie aktualūs rengiamam Finansinės paramos vartotojų asociacijoms teikimo taisyklių pakeitimui.

NUTARTA (bendru sutarimu):

1. Pasiūlyti vartotojų asociacijoms iki rugsėjo 24 d. pateikti Teisingumo ministerijai pasiūlymus dėl jų finansavimo tobulinimo.

2. Organizuoti kitą Tarybos posėdį spalio pabaigoje / lapkričio pradžioje dėl vartotojų teisių apsaugos priemonių programų prioritetinių krypčių nustatymo.

POSĖDŽIO PIRMININKĖ

Irma Gudžiūnaitė

POSĖDŽIO SEKRETORĖ

Rosita Pletienė

⁴ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/b88e9200c96211e9929af1b9eea48566>

⁵ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/fa6100f0c96211e9929af1b9eea48566>

⁶ https://www.vkontrole.lt/audito_ataskaitos.aspx?tipas=2

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1569243207230&uri=CELEX:32019L0770>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?qid=1569243276629&uri=CELEX:32019L0771>

⁹ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_adoptes/provisoire/2019/04-17/0399/P8_TA-PROV\(2019\)0399_LT.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_adoptes/provisoire/2019/04-17/0399/P8_TA-PROV(2019)0399_LT.pdf)

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0184&from=EN>